

Äldrenämnden

Motion - Arbetstidsförkortning inom socialtjänsten och äldreomsorgen

Motion den 14 november 2019 av Lisa Rasmussen m.fl. (V).

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår föreslagen i motionen eftersom förslaget innebär ett ökat rekryteringsbehov och ökade kostnader för äldrenämnden.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet föreslår att en sex timmars arbetsdag bör införas inom en arbetsgrupp i äldreomsorgen och inom en enhet inom socialtjänsten. En utvärdering bör genomföras efter 1–2 år. Tidigare försök med att införa kortare arbetstid ger vissa tecken på positiva effekter på medarbetarnas hälsa. Förslaget innebär ökade kostnader för äldrenämnden och ett ökat rekryteringsbehov som är svårt att tillgodose. Att införa kortare arbetstid inom socialtjänster kan även innebära en risk för sämre kontinuitet för kunden. Med hänvisning till ökade kostnader och ökat rekryteringsbehov föreslår äldrenämnden att kommunfullmäktige avslår föreslagen i motionen.

Förslagen i motionen

Förslagen i motionen är att:

- En sex timmars arbetsdag bör införas inom en arbetsgrupp i äldreomsorgen och en enhet inom socialtjänsten.
- En utvärdering bör genomföras efter ett till två år.

Äldreenhetens utredning och bedömning

Nuläget i Nacka

Vänsterpartiet lyfter att införande av arbetstidsförkortning skulle bidra till att Nacka kommun blir mer attraktiv som arbetsgivare och locka ny personal. Nacka kommun arbetar redan idag kontinuerligt med att vara en attraktiv arbetsgivare genom att erbjuda möjlighet till flexitid som gör att det är lättare för medarbetare att kombinera fritid och arbetsliv. Det finns även möjlighet till semesterväxling som gör att medarbetare kan växla in innevarande års semesterdagstillägg mot extra ledighet.

Nacka kommuns fokus är att vara en attraktiv arbetsgivare med konkurrenskraftiga anställningsvillkor för alla anställda. Erfarenhet från andra kommuner är att försök med

arbetstidsförkortning för vissa personalkategorier har skapat missnöje hos andra yrkesgrupper. Ett erbjudande om arbetstidsförkortning med bibehållen lön för en av socialtjänstens enheter skulle även vara svår att motivera mot bakgrund av att Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Kommunal har tecknat avtal om att arbeta för att fler ska arbeta heltid för att säkerställa kompetensförsörjningen och bättre livslöner inom Kommunals avtalsområde.

Nacka kommun tillämpar de centralt och lokalt förhandlade kollektivavtal som gäller för till exempel arbetstider. Kollektivavtalen ger dock möjlighet att i den årliga löneöversynen träffa överenskommelse om annan åtgärd än lön, såsom avkortad arbetstid. Centrala parter kan avtala om arbetstidsförkortning i stället för höjd lön. Detta måste i så fall beaktas i samband med de löneanalyser som görs.

Konsekvenser och erfarenheter

Både positiva och negativa erfarenheter inom landets socialtjänster och i Sverige i stort Kommunals rapport om "Arbetstidsförkortning. Tid är pengar" kommer fram till att tidigare försök med arbetstidsförkortning visar tecken på positiva effekter på medarbetarnas hälsa, men att effekterna är osäkra. Kommunal menar att arbetsförkortning därför inte kan antas att betala sig själv genom till exempel med lägre sjukskrivningstal.

Som Vänsterpartiet nämner har Stressforskningsinstitutet vid Stockholms universitet forskat på arbetsplatser där arbetstidsförkortning har införts. I studien ingick 33 arbetsplatser som infört arbetstidsförkortning med bibehållen lön för nära 600 medarbetare. I urvalsgruppen hade såväl upplevd stress som trötthet minskat, samtidigt som sömnlängden ökade med drygt 20 minuter per natt under arbetsveckan.

Det finns kommuner som har provat att införa arbetstidsförkortning inom socialtjänsten. Erfarenheter från andra kommuner visar att det finns för- och nackdelar med att införa försök med arbetstidsförkortning. Enköping gjorde ett försök inom försörjning och barn- och ungdomsvården. Många upplevde att de fick mer tid till återhämtning och umgänge med familjen. Teamen jobbade mer effektivt. Nackdelar var att det var svårt att hitta tid för gemensamma möten eftersom alla arbetade olika tider för att kunna ha bemanning hela dagen. I perioder då det var högt tryck på verksamheten ledde det även till mycket overtidsarbete. Vissa som var med i pilotprojektet valde också att hoppa av i förtid eftersom det blev för stressigt. Enköping valde därför att inte permanenta försöket. Vingåkers kommun gjorde ett liknande försök där de upplevde många positiva effekter och valde att permanenta försöket inom barn- och familjeenheten.

Ökade kostnader och ett ökat rekryteringsbehov som är svårt att tillgodose

Lika lön för lika arbete är en viktig princip i Nacka kommun. Att erbjuda en av kommunens personalkategorier ett lägre heltidsmått med bibehållen lön skulle vara kostnadsdrivande. En risk med att införa en arbetstidsförkortning är att det kan innebära ett produktionsbortfall som inte ersätts med tillräckligt många anställda vilket i sin tur istället kan leda till en försämrad arbetsmiljö med ökad stress och högre sjukfrånvaro. Det finns några få studier som visar att förkortad arbetstid inte behöver leda till produktionsbortfall, men resultaten är få och osäkra.

Sjuktalet inom socialtjänsten i Nacka ligger idag i linje med andra kommuner inom Stockholms län. Vänsterpartiet föreslår att man i försöket väljer den arbetsgrupp med högst ohälsotal inom socialtjänsten. Om ett försök infördes skulle sex heltidstjänster behöva inrättas att kompensera för den arbetstid som minskar. Det finns en risk att försöket skulle leda till en sämre kontinuitet för kunden eftersom personalen skulle behöva lämna ifrån sig ärenden på grund av förkortad arbetstid.

Vänsterpartiet menar på att införandet av sex timmars arbetsdag kan bidra till att fler arbetslösa får ett arbete. Det är viktigt att notera att personalen inom socialtjänsten behöver ha en lämplig högskoleutbildning, oftast socionomutbildning eller motsvarande. Arbetslösa utan rätt utbildning kan inte anställas för att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom socialtjänsten. Förslaget innebär tvärtom att ökat rekryteringsbehov för kommunen som är svårt att tillgodose eftersom det är en brist på erfarna socionomer.

Sammanfattningsvis kan konstateras att införa kortare arbetstid kan ge positiva effekter på personalens hälsa och återhämtning samtidigt som det skulle skapa ökade kostnader för socialnämnden. Förslaget innebär även ett ökat rekryteringsbehov som är svårt att tillgodose utifrån den fortsatta bristen på erfarna socionomer inom Stockholms län.

Ekonomiska konsekvenser

Motionärerna föreslår att mer personal ska anställas för att ersätta de två timmar per dag och medarbetare som minskar. Detta skulle innebära ökade kostnader för äldreomsorgen. Om en arbetsgrupp med 22 tjänster skulle gå ner till sex timmars arbetsdag skulle cirka sju heltidstjänster behöva tillsättas för att kompensera för den minskade arbetstiden. Den totala kostnaden för detta försök skulle vara 6 miljoner kronor om året.

Konsekvenser för barn

Förslaget innebär inga konsekvenser för barn.

Bilaga

Bilaga 1: Motion förslag om arbetstidsförkortning inom socialtjänst och äldreomsorg (V)

Vlasta Marcikic
Tf enhetschef
Äldreomsorgen

Maja Stojanovic
Kvalitetsutvecklare
Äldreomsorgen